



BESLUT

1997-04-09

Inrättande av naturreservatet Kyrksjölöten i Stockholms kommun.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Namn	Kyrksjölöten
Kommun	Stockholm
Registerområde	Stockholms kommun
Läge	Registerkartorna bladnr 20,21,30,31 Topografiska kartbladet 10 INV 8 km väster om Stockholms centrum
Gräns	mitten av heldragen linje på kartan, bilaga 1
Fastigheter	Bromma kyrka 1:5 och 1:24 samt delar av Bromma kyrka 1:22, Norra Ängby 1:1, Norra Ängby 1:7, Åkeshov 1:1 och Ulvsunda 1:1
Markägare	Stockholms kommun
Area	ca 50,5 ha
Naturvårdsförvaltare	Stockholms kommun

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Kyrksjölöten är ett mindre naturområde intill villaområdena Norra Ängby och Bromma Kyrka. Spångavägen utgör en avgränsning mot omgivande natur i anslutning till Bromma flygplats. I sydöst gränsar skogen till Bergslagsvägen som tillsammans med tunnelbanespåren skiljer Kyrksjölöten från Åkeshovs slott och naturreservatet Judarskogen.

De vetenskapligt-kulturella naturvärdena är stora. De Geermoränerna i södra och östra delen av området ingår i Bromma ändmoränsystem. De är klassiska i svensk och internationell kvartärgeologi. De Geermoränerna är genom naturvårdsverkets beslut 19 januari 1988 av *riksintresse* för naturvården enligt lagen om hushållning med naturresurser m.m. (2 kap. 6§). De Geermoränerna och den omgivande örtrika lövskogen med ek, lönn och ett varierat buskskikt har ur kommunalt perspektiv ett *mycket högt naturvärde* (klass I).

Kyrksjön som ligger i nordväst är en cirka 7 hektar stor, näringsrik sjö omgiven av en av stadens största fuktlövskogar. Sjöns tillrinningsområde är kraftigt reducerat och är känsligt för ytterligare reduktion. Sjön med strandzon och fuktlövskog är av stor betydelse för den biologiska mångfalden och utgör livsmiljö för hotklassade arter. Mindre hackspett, en av ett flertal hotklassade fågelarter som utnyttjar området, dras till sjöstrandens täta lövvegetation. För groddjur, som fungerar som viktiga miljöindikatorer, är fuktlövskogen en av de riktigt värdefulla lokalerna i kommunen. Här finns större vattensalamander, ett groddjur som är fridlyst och som även är en hotklassad art. Den känslighet som sjön, dess naturstränder, de hotklassade arterna och tillrinningsområdet har, betyder sammantaget att hela området är ekologiskt särskilt känsligt och att det därför kräver stor hänsyn i planeringen.

Den variation mellan sjö, öppen mark och skog som finns i Kyrksjölöten gör att området är rikt på naturupplevelser. Närheten till bebyggelse och det system av gångstråk som finns i området gör att det är välutnyttjat för promenader och motion. Bryggorna vid sjön ger möjlighet till utblickar över sjön, fågelskådning, bad mm.

Området har även pedagogiska kvalitéer. Här finns gravfält från järnåldern, väl utformade De Geermoräner och möjlighet att i fuktlövskogen studera en för trakten representativ jordartsavlagring.

ÄRENDETS BEREDNING

Genom ändringar i naturvårdslagen finns sedan 1 juli 1987 möjlighet för kommunen att söka delegation från länsstyrelsen att inrätta naturreservat och naturvårdsområde.

Fritidsförvaltningen genomförde i början av 80-talet en kommunomfattande naturinventering. Bedömning gjordes av de vetenskapligt-kulturella naturvärdena, vilket ledde till en klassning av objekt i mycket högt naturvärde (klass I) och högt naturvärde (klass II). Detta har legat till grund för kommunens ställningstagande att avsätta Kyrksjölöten som naturreservat. Enligt översiktsplan 90 som antogs av kommunfullmäktige den 18 februari 1991 kan Kyrksjölöten i sin helhet säkerställas som naturreservat.

Ett säkerställande av området innebär dessutom att naturresurslagens hushållningsbestämmelser (NRL) tillämpas. Där står att mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt så långt möjligt skall skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön (2:3§ NRL). Vidare står det att områden som är av riksintresse skall skyddas från åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön och att behovet av områden för friluftsliv i närheten av tätorter särskilt skall beaktas (2:6§ NRL).

Fritidsnämnden beslöt 12 juli 1989 att hemställa om att kommunfullmäktige hos länsstyrelsen skulle begära delegation att få inrätta naturreservatet Kyrksjölöten. Därefter beslöt kommunfullmäktige 2 april 1990 att söka delegation från länsstyrelsen att inrätta naturreservat av Kyrksjölöten och 15 januari 1992 fick kommunstyrelsen delegationen.

Ärendet lottades på fastighetsroteln och inkom därifrån till fritidsförvaltningen 7 maj 1992. Efter omorganisationen årsskiftet 1992/93 övergick beredningen till Gatu- och fastighetskontoret. Stockholm Konsult har tagit fram ett förslag till beslutsdokument under projektledning från Gatu- och fastighetskontoret. Gatu- och fastighetskontoret har haft underhandskontakter med länsstyrelsen och berörda förvaltningar.

GRUND FÖR BESLUTET

Kyrksjölötens system av *De Geermoräner* ingår i Bromma ändmoränsystem som är av riksintresse för den vetenskapligt-kulturella naturvården (2:6§ NRL). De Geermoränerna är klassiska i svensk och internationell kvartärgeologi och har därför ett stort värde ur *forskningssynpunkt*.

Området har höga *biologiska värden* eftersom det utgör livsmiljö för hotklassade arter. Ädellövskogen är rik på örter och buskar. Sjön och den omgivande fuktlövskogen, en av stadens största fuktlövskogar, är en av kommunens riktigt värdefulla lokaler för groddjur. Kyrksjön har ett stort värde som fågelsjö.

Kyrksjölöten är ett välbesökt tätortsnära naturområde som har stor betydelse för det *rörliga friluftslivet*.

Mot bakgrund av ovanstående är det motiverat att avsätta området som naturreservat. Förslaget är förenligt med lagen om hushållningsbestämmelserna i Naturresurslagen och kommunens översiktsplan -96.

KOMMUNENS BESLUT

Med stöd av 7§ naturvårdslagen (1964:822) samt länsstyrelsens beslut om delegation till kommunstyrelsen om inrättande av naturreservat mm (länsstyrelsens beslut 15 januari 1992) förklarar kommunstyrelsen i Stockholms kommun att det område som framgår av bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Ändamålet med naturreservatet skall vara att:

- ge de riksintressanta De Geermoränerna ett skydd
- säkerställa och utveckla områdets biologiska mångfald
- säkerställa naturområdet för friluftslivet och dess användning för naturundervisning

Ändamålet skall tryggas genom att:

- De Geermoränerna bibehålls i nuvarande skick och läge
- Kyrksjöns öppna vattenspegel bibehålls
- sjöns vattenstånd bibehålls fluktuerande i syfte att bibehålla värdena i fuktlövskogen
- ädellövskogen, dess rika buskskikt och örtrika flora vårdas
- ängsmarkerna hålls öppna genom årlig hävd
- tillgängligheten säkras genom att bevara det befintliga enkla gångsystemet i skogsområdet och kring sjön samt bryggor i sjön
- information ges om områdets naturvärden

FÖRESKRIFTER FÖR NATURRESERVATET

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar kommunstyrelsen med stöd av 8-10§ naturvårdslagen samt 9§ naturvårdsförordningen att nedan angivna föreskrifter skall gälla i området:

A Föreskrifter med stöd av 8§ NVL angående inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet (Arrendatorer betraktas i detta sammanhang tillhöra gruppen annan sakägare).

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att:

- 1 Uppföra helt ny byggnad eller anläggning med undantag av mindre byggnader eller mindre anläggningar som kan provas enligt reservatsföreskriften 12
- 2 asfaltera eller nyanlägga vägar och gångvägar, dock får naturstig ordnas
- 3 anordna upplag annat än tillfälligt för områdets skötsel
- 4 bedriva täkt eller annan verksamhet som kan ändra områdets topografi, som att gräva, spränga, schakta, dika, tippa eller utfylla
- 5 avverka träd eller utföra skogliga åtgärder utöver vad som anges i till beslutet bifogad skötselplan, bilaga 3
- 6 använda kemiska bekämpningsmedel, skadliga kemikalier och konstgödsel
- 7 plantera in växtarter som är främmande för svensk natur med undantag från odling som bedrivs inom odlingsområde
- 8 plantera in djurarter som är främmande för svensk natur
- 9 inplantera fisk eller signalkräfta i sjön
- 10 anordna hundrastområde

Det är förbjudet att utan tillstånd från kommunstyrelsen :

- 11 dra fram nya luftledningar eller ledningar, kulvertar och tunnlar i mark
- 12 uppföra mindre byggnader eller mindre anläggningar som fodras för skötseln av odlingslotterna.

Föreskrifterna ovan skall inte utgöra hinder mot att utföra de åtgärder som anges i skötselplanen samt som är nödvändiga i samband med områdets skötsel.

Föreskrifterna utgör inte hinder mot underhåll / reparation / ombyggnad eller tillsyn av befintliga luftledningar eller ledningar, kulvertar, tunnlar i mark och nätstationer samt inflygningshjälpmedel för Bromma flygplats men åtgärderna skall göras i samråd med naturvårdsförvaltaren.

Vidare utgör inte föreskrifterna hinder mot att utföra de åtgärder som framgår av detaljplanen, Kyrksjölöten m m, Dp 94138, som antagits 1996-01-22 av kommunfullmäktige. Planen vann laga kraft den 19 juli 1996.

B Föreskrifter med stöd av 9§ naturvårdslagen angående markägarens och andra sakägares skyldighet att tåla visst intrång:

Markägaren, arrendator och andra innehavare av särskild rätt till marken förpliktas att tåla de åtgärder som utföres i området enligt fastställd skötselplan, nämligen:

- 1 utmärkning av naturreservatets gränser enligt SIS 03 15 22, uppsättning av informationsskyltar vid entréer,
- 2 röjningar, gallringar, slätter, skötsel av gångsystem, parkeringsplatser och bryggor m m

C Föreskrifter med stöd av 10§ naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom naturreservatet.

Utöver förbud och föreskrifter i lagar och andra författningar är det förbjudet att:

- 1 framföra motorbåt eller motordrivna modellflyg / modellbåtar på land, i luft och i vatten
- 2 cykla eller åka moped annat än på anvisad väg
- 3 tälta och campa
- 4 medvetet störa fåglar och däggdjur t.ex genom att klättra i boträd eller på nära håll fotografera bo eller lya
- 5 medföra hund som inte är kopplad
- 6 göra upp eld
- 7 bryta kvistar, fälla, beskära levande eller döda träd och buskar samt att skada vegetation i övrigt genom att gräva upp växter såsom ris, örter, gräs, mossor eller lavar
- 8 förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning tex genom att gräva, borra, rista, spränga, elda eller måla
- 9 anbringa tavla, plakat, affisch, skylt eller därmed jämförlik anordning, dock får snitslar, orienteringsskärmar, tipsfrågor uppsättas för tillfälligt bruk och skall avlägsnas omedelbart efter avslutat arrangemang.

D Föreskrifter med stöd av 9§ naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av naturreservatet:

- 1 Kommunstyrelsen meddelar föreskrifter om naturvårdsförvaltningen genom att fastställa bifogad skötselplan, bilaga 3. Fastställelsen omfattar inte den ekonomiska utredningen.
- 2 Naturvårdsförvaltaren skall vara Stockholms kommun

Reservatsföreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen enligt uppgift utkom från trycket i länets författningssamling.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Beslutet kan överklagas genom besvär till länsstyrelsen enligt bilaga 2.

BILAGOR

Karta över föreslaget naturreservat Kyrksjölöten

BILAGA 1

Hur man överklagar

BILAGA 2

Skötselplan

BILAGA 3

Registeruppgifter

BILAGA 4